

V Bruseli 8. marca 2023
(OR. en)

7022/23

ECOFIN 206
UEM 56

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	8. marca 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2023) 141 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE RADE Usmernenia týkajúce sa fiškálnej politiky na rok 2024

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2023) 141 final.

Príloha: COM(2023) 141 final



V Bruseli 8. 3. 2023
COM(2023) 141 final

OZNÁMENIE KOMISIE RADE

Usmernenia týkajúce sa fiškálnej politiky na rok 2024

OZNÁMENIE KOMISIE RADE

Usmernenia týkajúce sa fiškálnej politiky na rok 2024

1. Úvod

Európske hospodárstvo vstúpilo do roku 2023 v zdravšom stave, než sa predpokladalo na jeseň. Vďaka obmedzeniu dopytu a pokračujúcej diverzifikácii dodávok európska referenčná cena plynu klesla pod úroveň, ktoré prevažovali pred ruskou inváziou na Ukrajinu. Výrazné výsledky naďalej dosahujú aj trhy práce, pričom miera nezamestnanosti v EÚ zostala v decembri 2022 na historicky nízkej úrovni. Tri mesiace klesajúcej miery inflácie naznačujú, že vrchol je už za nami, no tlaky jadrovej inflácie zostávajú vysoké a hrozí, že porastú. Ďalšie zlepšovanie hospodárskych nálad naznačuje, že v prvom štvrťroku 2023 sa možno bude dať zabrániť poklesu hospodárskej činnosti EÚ a tesne sa vyhnúť očakávanej recesii.

Európske hospodárstvo zároveň naďalej čelí nepriaznivým vplyvom a vysokej miere neistoty. Keďže inflačné tlaky pretrvávajú, sprísňovanie menovej politiky bude pokračovať a tlmiť dopyt. Očakáva sa teda, že v roku 2023 zostane rast utlmený, hoci prognóza Komisie zo zimy 2023 výhľad rastu na tento rok zrušila. V kontexte súčasnej geopolitickej situácie pretrváva vysoká miera neistoty.

V rokoch 2023 – 2024 by sa fiškálne politiky mali zamerať na zabezpečenie strednodobej udržateľnosti dlhovej služby, ako aj na udržateľné zvýšenie potenciálneho rastu. Fiškálne opatrenia zmiernili vplyv energetickej krízy na podniky a spotrebiteľov. Rozsiahle fiškálne stimuly na agregovaný dopyt sú však neopodstatnené a nákladné podporné opatrenia nemôžu pokračovať do nekonečna. Teraz sa treba sústrediť na posilnenie fiškálnej udržateľnosti postupnou fiškálnou konsolidáciou a na cielené fiškálne opatrenia tam, kde sú stále potrebné, na podporu zraniteľných domácností a podnikov postihnutých vysokými cenami energie. Obozretná fiškálna politika pomôže zabezpečiť stabilitu európskeho hospodárstva, pričom v prostredí vysokej inflácie uľahčí účinnú transmisiu menovej politiky a zvýši potenciálny rast.

V tomto oznámení sa stanovujú usmernenia pre členské štáty týkajúce sa vykonávania a koordinácie fiškálnej politiky vzhľadom na výzvy, ktorým sú vystavené verejné financie a hospodárstvo, a na diskusie o budúcom rámci správy hospodárskych záležitostí. V oznámení Komisie z 9. novembra 2022 o usmerneniach týkajúcich sa reformy rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ (ďalej len „reformné usmernenia“) sa uvádza, že Komisia poskytne členským štátom v prvom štvrťroku 2023 fiškálne usmernenia na rok 2024.⁽¹⁾ Fiškálny rámec EÚ je momentálne v prechodnej fáze. Preskúmanie správy hospodárskych záležitostí sa pôvodne začalo vo februári 2020, pričom sa určili tie oblasti rámca, ktoré si vyžadovali zlepšenie. Keby sme sa vrátili k výhradnému vykonávaniu

¹[Oznámenie Európskej komisie o usmerneniach týkajúcich sa reformy rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ](#), COM(2022) 583 final z 9. novembra 2022.

pravidiel súčasného právneho rámca, bolo by to aj bez zohľadnenia novej postpandemickej reality. Keďže nový právny rámec sa bude zakladať na výsledku prebiehajúceho preskúmania správy hospodárskych záležitostí a ešte nie je zavedený, naďalej sa uplatňuje súčasný právny rámec. Aby došlo k účinnému premosteniu s budúcim súborom fiškálnych pravidiel EÚ a zohľadneniu súčasných výziev, by sa mohli niektoré prvky reformných usmernení Komisie zaradiť do cyklu fiškálneho dohľadu, ktorý začne na jar 2023. Preto, ako sa uvádza v oznámení Komisie z 9. novembra 2022, usmernenie bude odrážať hospodársku situáciu, špecifickú situáciu každého členského štátu a aj tie prvky reformných usmernení Komisie, ktoré sú v súlade s duchom súčasného právneho rámca. Dohodu o budúcom rámci správy hospodárskych záležitostí bude potrebné dosiahnuť čo najskôr, aby bol k dispozícii súbor fiškálnych pravidiel EÚ, ktorý v plnej miere zohľadní novú realitu po pandémie.

Cieľom usmernení je poskytnúť členským štátom informačné podklady na prípravu programov stability a konvergenčných programov. Na jar budú nasledovať fiškálne odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2024, ktorými sa bude riadiť aj príprava a posudzovanie návrhov rozpočtových plánov na jeseň.

Zvyšná časť oznámenia pozostáva zo šiestich oddielov. V oddiele 2 sa uvádza hospodársky výhľad na tento a nasledujúci rok na základe prognózy Komisie zo zimy 2023. V oddiele 3 je stanovený súčasný stav preskúmania správy hospodárskych záležitostí. Oddiel 4 sa zaoberá odozvou fiškálnej politiky na energetickú krízu. Oddiel 5 sa zaoberá dôsledkami deaktivácie všeobecnej únikovej doložky na fiškálne usmernenia v roku 2024. Oddiel 6 sa zaoberá začatím postupov pri nadmernom deficite. Napokon v oddiele 7 sa uvádzajú ďalšie kroky.

2. Hospodárska situácia a výhľad

V prognóze zo zimy 2023 Komisia zdvihla výhľad rastu na rok 2023. Energetická kríza a z nej vyplývajúce straty v dôsledku obchodných podmienok ovplyvnili výrobu a oslabili kúpnu silu domácností, čo malo negatívny vplyv na dôveru v hospodárstvo. Domácnosti a firmy však preukázali pozoruhodnú odolnosť a zdá sa, že inflácia dosiahla vrchol, čo by malo na jar umožniť oživenie rastu. Očakáva sa, že trhy práce zostanú silné aj napriek náročnému prostrediu, hoci inflácia naďalej predbieha rast miezd, a tým oslabuje spotrebu. Výdavky v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a vykonávania programov politiky súdržnosti sa majú naďalej zvyšovať, čím sa podporia verejné investície. Po rozsiahlej stagnácii v poslednom štvrtroku 2022 namiesto očakávaného poklesu sa predpokladá, že v roku 2023 bude reálny rast HDP v EÚ na úrovni 0,8 % spolu s infláciou na úrovni 6,4 %. V roku 2024 sa očakáva, že rast HDP EÚ dosiahne 1,6 % a inflácia by sa mala zmierniť na úroveň 2,8 %. Kombinácia pomalého hospodárskeho rastu a vysokej inflácie si v krátkodobom horizonte vyžaduje silnú koordináciu fiškálnej politiky EÚ a eurozóny na základe jasných usmernení, ktoré možno transparentne monitorovať. To by zároveň pomohlo zabezpečiť konzistentný súbor politík.

S európskym hospodárskym výhľadom zostáva spojená vysoká neistota, hoci riziká pre rast sú vo všeobecnosti vyvážené. Riziká pre výhľad rastu by sa už nemali zhoršovať. Domáci dopyt by mohol pozitívne prekvapiť, najmä ak sa nedávny pokles veľkoobchodných cien plynu výraznejšie preniesie na spotrebiteľov, a hoci stále značne hrozí nedostatok plynu,

zdá sa, že táto hrozba už nie je taká vážna. Môže sa ukázať ako náročné prispôbiť sa prostrediu s vysokými úrokovými sadzbami a vzhľadom na prebiehajúcu vojnu Ruska proti Ukrajine pretrvávajú vysoká neistota. Riziká rastu inflácie zostávajú vo veľkej miere spojené s vývojom na trhoch s energiou – pokiaľ ide o budúci vývoj cien energií, musíme zostať ostražití. Riziká rastu inflácie prevládajú najmä v roku 2024, keďže rast miezd by sa mohol dlhodobejšie stabilizovať na nadpriemerných úrovniach.

Strednodobé výzvy, ktorým je vystavené európske hospodárstvo, sa nezmiernili.

Predpandemické hospodárske výzvy, ku ktorým patrila potreba posilniť potenciálny rast, urýchliť dvojakú transformáciu spravodlivo a zlepšiť odolnosť v spojení s demografickým vývojom, zvýšia v strednodobom horizonte nároky na verejné financie. Tieto výzvy zdôrazňovali význam sociálnej súdržnosti a odolnosti, na ktoré sa zameriava Európsky pilier sociálnych práv. V tejto súvislosti by sa fiškálne politiky mali zamerať na zachovanie udržateľnosti dlhovej služby, ako aj na udržateľné zvýšenie rastového potenciálu, čím by sa uľahčila aj úloha menovej politiky. Ak chceme zachovať vysokú úroveň verejných investícií pri súčasnom trvalom znižovaní pomeru dlhu k HDP, budeme musieť viac stanoviť priority medzi výdavkami a budovať fiškálne rezervy. Z dlhodobejšej perspektívy sa posledné desaťročie vyznačovalo veľkými otrasmi, najmä hospodárskou a finančnou krízou, krízou spôsobenou ochorením COVID-19, inváziou Ruska na Ukrajinu a následnou energetickou krízou a prudkým nárastom inflácie. Táto neistota znamená, že fiškálna politika bude musieť do budúcnosti zostať pružná.

3. Aktuálny stav preskúmania správy hospodárskych záležitostí

Komisia v novembri 2022 uverejnila po rozsiahлом konzultačnom procese usmernenia týkajúce sa reformy rámca správy hospodárskych záležitostí. Reformné usmernenia vychádzajú zo skúseností Komisie s vykonávaním a analýzou rámca pred pandémiou, ako aj zo skúseností, ktoré EÚ získala v reakcii na pandémiu. Zohľadňuje sa v nich aj výsledok verejnej konzultácie, ktorá sa opätovne začala v októbri 2021 a do ktorej sa zapojila široká škála zainteresovaných strán vrátane členských štátov, ďalších inštitúcií EÚ, sociálnych partnerov, občanov a akademickej obce atď. Cieľom navrhovaného revidovaného rámca je posilniť udržateľnosť dlhovej služby, znížiť vysokú mieru zadlženosti a zároveň vo všetkých členských štátoch podporiť udržateľný a inkluzívny rast. Cieľom návrhu je najmä zvýšiť mieru osvojenia zo strany členských štátov, zjednodušiť rámec, viac ho zamerať na strednodobý horizont a zároveň posilniť a zjednotiť jeho presadzovanie. Základom revidovaného rámca sú strednodobé fiškálno-štrukturálne plány členských štátov, ktoré zahŕňajú fiškálne, reformné a investičné ciele. Členské štáty tak pri stanovovaní postupu fiškálnych úprav získajú väčší manévrovací priestor v spoločnom rámci EÚ, ktorý by sprevádzalo silnejšie presadzovanie.

Rokovania o revidovanom fiškálnom rámci napredujú. O fiškálnych prvkoch návrhu sa rokovalo na zasadnutí Hospodárskeho a finančného výboru, ako aj na ministerskej úrovni v Rade ECOFIN, a otázky osobitne relevantné pre eurozónu sa prebrali aj na zasadnutí Euroskupiny. Komisia diskutovala o usmerneniach aj s Európskym parlamentom, Európskym hospodárskym a sociálnym výborom, Európskym výborom regiónov a ďalšími

zainteresovanými stranami. Diskusie sa zameriavali na rôzne otázky vrátane diferenciácie fiškálnych požiadaviek medzi členskými štátmi na základe posúdenia problémov s dlhom (s použitím analýzy udržateľnosti dlhovej služby, ktorú vypracovala Komisia); väčšieho dôrazu na strednodobý až dlhodobý výhľad, ktorý sa dosiahne tým, že členské štáty sa zaviazu k strednodobým fiškálno-štrukturálnym plánom pre jednotlivé krajiny, ktoré budú vychádzať z usmernení Komisie; posudzovania a monitorovania uvedených plánov; potreby zachovať postup pri nadmernom deficite založenom na deficite, a zároveň posilniť postup pri nadmernom deficite založenom na dlhu; využívania účinných nástrojov monitorovania a presadzovania vrátane kontrolného účtu, nižších, ale vierohodnejších finančných sankcií a sankcií za poškodenie dobrej povesti; úlohy nezávislých fiškálnych inštitúcií a úlohy investícií a reforiem pri rozširovaní postupov úprav a nového nástroja na presadzovanie týchto záväzkov.

Dochádza k zblíženiu názorov na niekoľko kľúčových otázok, zatiaľ čo ďalšie ešte treba objasniť. Existuje zhoda, že referenčné hodnoty 3 % a 60 % HDP uvedené v protokole č. 12 k zmluvám by mali zostať nezmenené. Názory na viaceré otázky sa zblížujú: že navrhovaný strednodobý prístup pri zachovaní ročného dohľadu je vhodný na zabezpečenie trvalého znižovania vysokých mier zadlženia a že strednodobé fiškálne štrukturálne plány vypracované členskými štátmi by mali byť základom revidovaného rámca; že sú potrebné väčšie stimuly pre investície a reformy, v ktorých sa zohľadnia poznatky o vplyve globálnej finančnej krízy na investície a potreba značných investícií do zelenej a digitálnej transformácie; že je potrebné účinnejšie presadzovať pravidlá, a to aj zachovaním finančných sankcií, ale ich znížením a súčasným zvýšením ich vplyvu na dobrú povesť; súčasné pravidlá pre začatie a ukončenie postupu pri nadmernom deficite založenom na deficite, by zostali nezmenené, zatiaľ čo postup pri nadmernom deficite založenom na dlhu, by sa musel posilniť; dodržiavanie kľúčových zásad zabezpečenia zodpovednosti každého štátu a rovnakého zaobchádzania a potreba primeranej diferenciácie fiškálneho úsilia. O uplatňovaní týchto zásad treba ďalej rokovať.

Komisia má v úmysle predložiť legislatívne návrhy po nadchádzajúcom zasadnutí Rady ECOFIN a Európskej rady v marci 2023, ktoré majú za cieľ dosiahnuť dohodu o kľúčových prvkoch budúceho rámca správy hospodárskych záležitostí.

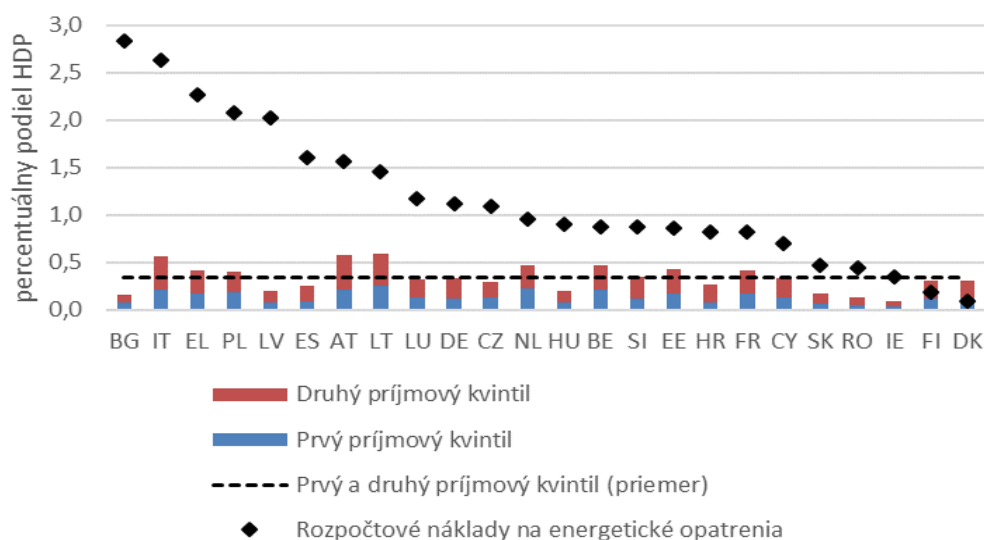
4. Reakcia fiškálnej politiky na energetickú krízu

Prudký nárast cien energie viedol členské štáty k opatreniam fiškálnej politiky s vysokými fiškálnymi nákladmi. Týmto opatreniami sa zmiernil sociálny a hospodársky vplyv náhleho nárastu cien energie, najmä plynu a elektrickej energie, na domácnosti a podniky. Podľa prognózy Komisie z jesene 2022 čisté náklady na tieto opatrenia v roku 2022 predstavovali 1,2 % ročného HDP EÚ. Na základe dostupných informácií z jesene sa predpokladalo, že čisté náklady na opatrenia v oblasti energetiky v roku 2023 klesnú na 0,9 % HDP EÚ. To si však vyžaduje, aby členské štáty plánovane postupne ukončili väčšinu podporných opatrení. V niektorých prípadoch dochádza k postupnému rušeniu, zatiaľ čo v iných prípadoch členské štáty od jesene predĺžili niektoré existujúce opatrenia alebo prijali

nové opatrenia. Predĺženie platnosti existujúcich opatrení v oblasti energetiky do konca roka 2023 by znamenalo výrazné zvýšenie súvisiacich rozpočtových nákladov.

Vyhliadky cien energií sa zlepšili. Od januára 2023 klesli európske veľkoobchodné spotové ceny plynu výrazne pod predvojnové úrovne, hoci sú stále viac ako trikrát vyššie ako ceny v roku 2019. Keďže vplyv veľkoobchodných cien plynu a elektrickej energie na spotrebiteľské ceny je zvyčajne pomalší ako v prípade palív, vplyv nedávneho prudkého poklesu veľkoobchodných cien plynu a elektriny sa v maloobchodných cenách ešte len prejaví. Ak by sa nedávny pokles veľkoobchodných cien plynu preniesol do spotrebiteľských cien výraznejšie, domáci dopyt by mohol byť vyšší, než sa predpokladalo. Ceny plynu boli v roku 2023 výnimočne nestále a pred nasledujúcou zimou nemožno vylúčiť zvrátenie nedávneho tlaku na znižovanie.

Graf 1: Rozpočtové náklady na energetické opatrenia presiahli zvýšenie energetických výdavkov zraniteľných domácností



Poznámka: V grafe je znázornený odhadovaný nárast energetických výdavkov domácností s nižšími príjmami (na obytné a dopravné palivá) v porovnaní s celkovými rozpočtovými nákladmi na energetické opatrenia v roku 2022 bez príjmov z daní a odvodov z neočakávaných ziskov. Portugalsko a Švédsko sú vynechané z dôvodu obmedzenej dostupnosti údajov. Malta je vynechaná, pretože energetická zložka inflácie (meranie harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien) nevykazuje žiadne zvýšenie cien.

Zdroj: Útvary Komisie

Pozornosť by sa teraz mala presunúť na postupné zrušenie vnútroštátnych fiškálnych opatrení zavedených na ochranu domácností a podnikov pred otrasom z cien energie. Členské štáty by mali postupne zrušiť podporné energetické opatrenia, počnúc tými najmenej cielenými opatreniami. Ak by v dôsledku obnoveného tlaku na ceny energie bolo potrebné rozšíriť podporné opatrenia, členské štáty by mali zamerať svoje opatrenia oveľa lepšie ako v minulosti, mali by sa zdržať všeobecnej podpory a chrániť len tých, ktorí to potrebujú, konkrétne zraniteľné domácnosti a firmy. Tým sa obmedzia fiškálne náklady a, čo je dôležité, zabezpečia sa aj stimuly na obmedzenie spotreby energie a zvýšenie energetickej

efektívnosti. V roku 2022 viac ako 70 % sumy určenej na energetickú podporu zodpovedalo opatreniam, ktoré neboli dostatočne zamerané na najzraniteľnejšie domácnosti a podniky. ⁽²⁾ Navyše dve tretiny týchto opatrení narušili cenový signál a mohli oslabiť stimuly na obmedzovanie spotreby energie a zvyšovanie energetickej efektívnosti. Na základe skúseností sa však koncepcia opatrení od počiatočnej rýchlej reakcie na prudký nárast cien energie časom zlepšuje.

Trvalým riešením energetickej krízy je znížiť závislosť od dovážaných fosílnych palív. V tejto súvislosti by sa malo zamerať úsilie na včasné vykonanie reforiem a investícií do zvýšenia energetickej efektívnosti, diverzifikácie dodávok energie a zrýchlenia rozvoja obnoviteľných zdrojov energie, ako sa uvádza v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a má sa ďalej posilňovať v rámci plánu REPowerEU. ⁽³⁾ Priemyselný plán Zelenej dohody zároveň pomôže zvýšiť konkurencieschopnosť európskeho výrobného priemyslu s nulovou bilanciou emisií a podporiť rýchly prechod na klimatickú neutralitu, a to aj transformáciou našich energetických systémov.⁽⁴⁾

5. Zrušenie všeobecnej únikovej doložky: dôsledky pre fiškálne usmernenia

Všeobecná úniková doložka Paktu stability a rastu sa koncom roka 2023 deaktivuje. V oznámení Komisie o európskom semestri 2022 z mája 2022 sa uvádza, že podmienky na deaktiváciu všeobecnej únikovej doložky sa budú považovať za splnené od roku 2024. ^(5, 6) Toto posúdenie sa potvrdilo v ročnom prieskume udržateľného rastu z novembra 2022, a to s konštatovaním, že európske hospodárstvo sa vymanilo z obdobia prudkého hospodárskeho poklesu. ⁽⁷⁾ Obnovilo sa nad predpandemickú úroveň a v súčasnosti prekonalo akútnu fázu otrasu z cien energie spôsobeného agresiou Ruska voči Ukrajine, hoci pretrvávajú vysoká miera neistoty.

Pri príprave programov stability a konvergenčných programov sa majú členské štáty riadiť kľúčovými zásadami, ktoré súvisia s deaktiváciou všeobecnej únikovej doložky od roku 2024 a potrebou obozretných fiškálnych politík. Po ukončení obdobia, počas ktorého bola v platnosti všeobecná úniková doložka, umožní členským štátom potrebnú

⁽²⁾ Komisia používa na posúdenie kvality energetických fiškálnych opatrení tieto kritériá: Opatrenia by mali byť fiškálne dostupné, zamerané na najzraniteľnejšie skupiny, mali by zachovávať cenový signál (t. j. podporovať znižovanie spotreby energie alebo zlepšovať energetickú efektívnosť) a mali by byť ľahko vykonateľné vo všetkých členských štátoch bez nadmernej administratívnej záťaže. [Oznámenie Európskej komisie o návrhoch rozpočtových plánov na rok 2023: celkové posúdenie](#), COM(2022) 900 final z 22. novembra 2022.

⁽³⁾ Pozri nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 63 z 28.2.2023, s. 1).

⁽⁴⁾ Pozri oznámenie Európskej komisie „[Priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody určený pre vek emisnej neutrálnosti](#)“ ([A Green Deal Industrial Plan for the Net-Zero Age](#)), COM(2023) 62 final z 1. februára 2023.

⁽⁵⁾ Oznámenie Európskej komisie „[Európsky semester 2022 – jarný balík](#)“, COM(2022) 600 final z 23. mája 2022.

⁽⁶⁾ Osobitné ustanovenia fiškálnych pravidiel EÚ umožňujú všetkým členským štátom v situácii všeobecnej krízy spôsobenej prudkým hospodárskym poklesom v eurozóne alebo v EÚ ako celku koordinovaný a riadený dočasný odklon od bežných požiadaviek [pozri článok 5 ods. 1, článok 6 ods. 3, článok 9 ods. 1 a článok 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a článok 3 ods. 5 a článok 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97].

⁽⁷⁾ Pozri Oznámenie Európskej komisie (2022), „[Ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2023](#)“, COM(2022) 780 final z 22. novembra 2022.

jasnosť obnovenie diferencovaných kvantitatívnych odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ako aj kvalitatívnych usmernení týkajúcich sa investičných a energetických opatrení. Zároveň by v období do zavedenia nového fiškálneho rámca a v osobitnej hospodárskej situácii charakterizovanej vysokou neistotou nebolo vhodné vrátiť sa k „matrici požiadaviek na úpravy“, ktorá sa používala v rámci preventívnej časti Paktu stability a rastu v rokoch 2015 až 2020. ⁽⁸⁾

Cyklus fiškálneho dohľadu by bol v súlade s duchom reformných usmernení Komisie. Keďže diskusia o reforme rámca správy hospodárskych záležitostí stále prebieha, naďalej sa uplatňuje súčasný právny rámec. Komisia nenavrhuje prejsť na nový systém fiškálneho dohľadu v roku 2024. Aby došlo k účinnému premosteniu s budúcim súborom fiškálnych pravidiel EÚ a zohľadneniu postpandemickej reality, by sa mohli niektoré prvky reformných usmernení Komisie zaradiť do cyklu fiškálneho dohľadu, ktorý začne na jar 2023. V duchu reformných usmernení Komisie sa členské štáty vyzývajú, aby predložili programy stability a konvergenčné programy, ktoré zahŕňajú ich strednodobé fiškálne a štrukturálne plány. Okrem toho je Komisia pripravená navrhnúť fiškálne odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2024 vrátane kvantitatívnych požiadaviek, ako aj kvalitatívnych usmernení k investičným a energetickým opatreniam, ktoré sú v súlade s kritériami navrhnutými v jej reformných usmerneniach a zároveň zostávajú v súlade s kritériami súčasných právnych predpisov v rámci Paktu stability a rastu. To by sa stalo základom pre monitorovanie fiškálnych výsledkov, ktoré Komisia porovná s fiškálnymi odporúčaniami, počnúc návrhmi rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2024, ktoré má Komisia posúdiť na jeseň.

Členské štáty sa vyzývajú, aby vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch stanovili, ako vo svojich fiškálnych plánoch zabezpečia dodržiavanie referenčnej hodnoty deficitu na úrovni 3 %, ako aj realistické a nepretržité znižovanie dlhu alebo udržanie dlhu v strednodobom horizonte na obozretnej úrovni. Členské štáty sa vyzývajú, aby si v programoch stability a konvergenčných programoch na rok 2023 určili fiškálne ciele, ktoré spĺňajú kritériá fiškálnych úprav stanovené v reformných usmerneniach Komisie. Konkrétne, členské štáty so značnými alebo miernymi výzvami v oblasti verejného dlhu sa vyzývajú, aby stanovili fiškálne ciele, ktorými sa zabezpečí realistické a nepretržité znižovanie dlhu alebo udržanie dlhu v strednodobom horizonte na obozretnej úrovni. ⁽⁹⁾ Okrem toho sa všetky členské štáty vyzývajú, aby si stanovili fiškálne ciele, ktorými sa v období, na ktoré sa vzťahuje program stability alebo konvergenčný program, zabezpečí, že deficit neprekročí 3 % HDP alebo sa zníži pod 3 %, a aby dôveryhodne zabezpečili udržanie deficitu pod úrovňou 3 % HDP pri nezmenených politikách v strednodobom horizonte. Členské štáty sa tiež vyzývajú, aby vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch informovali o svojich plánovaných opatreniach na podporu energetiky vrátane

⁽⁸⁾ Pozri rámček 1.6, s. 16 vydania [Príručky Paktu stability a rastu](#) z roku 2019 a Oznámenie Európskej komisie „[Optimálne využívanie flexibility v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu](#)“, COM(2015) 12 final z 13. januára 2015.

⁽⁹⁾ Ako sa uvádza v rámčeku 1 oznámenia Komisie o usmerneniach týkajúcich sa reformy rámca správy hospodárskych záležitostí (pozri poznámku pod čiarou 1), Komisia navrhuje, aby sa na klasifikáciu členských štátov na základe ich problémov s dlhom uplatnil rámec Komisie pre analýzu udržateľnosti dlhovej služby.

ich vplyvu na rozpočet, ich postupného ukončovania a východiskových predpokladov vývoja cien energie. Napokon sa členské štáty vyzývajú, aby vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch diskutovali o tom, ako ich reformné a investičné plány vrátane tých, ktoré sú načrtnuté v ich plánoch obnovy a odolnosti, prispievajú k fiškálnej udržateľnosti a udržateľnému a inkluzívnemu rastu v súlade s kritériami stanovenými v reformných usmerneniach Komisie.

Komisia je pripravená navrhnúť fiškálne odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2024, ktoré sú v súlade s vlastnými cieľmi členských štátov, pokiaľ tieto ciele umožňujú pokles miery zadlženosti alebo jej zachovanie na obozretnej úrovni a rozpočtový deficit v strednodobom horizonte zostane pod referenčnou hodnotou 3 % HDP. V súlade so strednodobým prístupom a dôrazom na osvojenie zo strany členských štátov je Komisia pripravená založiť fiškálne odporúčania pre jednotlivé krajiny na fiškálnych cieľoch stanovených vo vlastných programoch stability a konvergenčných programoch členských štátov. Členské štáty sa preto vyzývajú, aby si v programoch stability a konvergenčných programoch určili fiškálne ciele, ktoré sú v súlade s kritériami navrhnutými v reformných usmerneniach Komisie. Ak fiškálne ciele členského štátu nie sú dostatočne ambiciózne, Komisia navrhne jednotlivým krajinám fiškálne odporúčania, ktoré by boli v súlade s kritériami navrhnutými v reformných usmerneniach, pričom by zároveň zostali v súlade s kritériami súčasných právnych predpisov v rámci Paktu stability a rastu. V súčasnej situácii sa kvantifikovaná požiadavka odporúčaní pre jednotlivé krajiny zameria na rok 2024.

Návrhy fiškálnych odporúčaní Komisie pre jednotlivé krajiny na rok 2024 by boli kvantifikované a diferencované na základe problémov členských štátov s verejným dlhom. To povedie k tomu, že členské štáty so značnými alebo miernymi problémami s verejným dlhom budú musieť nastaviť verejný dlh na cestu hodnoverného a neustáleho znižovania. Presnejšie, členským štátom so značnými alebo miernymi problémami s verejným dlhom (na základe analýzy udržateľnosti dlhovej služby, vypracovanej Komisiou) by sa odporúčali fiškálne ciele, ktoré zabezpečia hodnoverné a nepretržité znižovanie dlhu alebo udržanie dlhu v strednodobom horizonte na obozretnej úrovni, pričom by zostali v súlade so súčasnými právnymi predpismi v rámci Paktu stability a rastu. Členským štátom, ktoré majú problémy s nízkym verejným dlhom, by sa odporúčalo v období, na ktoré sa vzťahuje program stability alebo konvergenčný program, zachovať alebo znížiť deficit pod úroveň 3 % HDP a zabezpečiť, aby sa deficit udržal pod úrovňou 3 % HDP pri nezmenených politikách v strednodobom horizonte.

Fiškálne odporúčania pre jednotlivé krajiny by boli vyjadrené na základe čistých primárnych výdavkov, ako sa navrhuje v reformných usmerneniach Komisie. ⁽¹⁰⁾ V porovnaní s obdobím, keď bola zavedená všeobecná úniková doložka a keď sa fiškálny dohľad zameriaval na čisté primárne *bežné* výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov a zachovanie investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov, prechodom na tento ukazovateľ sa zmení zameranie.

⁽¹⁰⁾ Čisté primárne výdavky sú vymedzené ako výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov bez diskrečných príjmových opatrení, bez úrokových výdavkov a výdavkov na cyklickú nezamestnanosť.

Vzhľadom na ich zásadnú úlohu bude Komisia vo svojich fiškálnych odporúčaníach naďalej zdôrazňovať verejné investície. Všetky členské štáty by mali pokračovať v ochrane investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečiť účinné využitie finančných prostriedkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, a to najmä v prospech cieľov zelenej a digitálnej transformácie a odolnosti. Mala by sa zabezpečiť vysoká kvalita verejných investícií, a to aj dôkladným plnením investícií financovaných z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Fiškálne politiky by mali podporovať dvojakú transformáciu v záujme dosiahnutia udržateľného a inkluzívneho rastu. Fiškálne úpravy členských štátov so značnými alebo miernymi problémami s verejným dlhom by nemali zaťažovať investície, ale skôr by sa mali dosiahnuť obmedzením rastu bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v porovnaní so strednodobým potenciálnym rastom HDP. Členské štáty by mali zohľadniť aj dočasnú povahu podpory poskytovanej z nenávratnej finančnej podpory z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „granty“). Komisia pri monitorovaní fiškálnych výsledkov na základe fiškálnych odporúčaní zohľadní potrebu zachovať mieru investícií.

V odporúčaníach pre jednotlivé krajiny na rok 2024 sa poskytnú usmernenia, aj pokiaľ ide o fiškálne náklady na energetické opatrenia. Ak veľkoobchodné ceny energie zostanú stabilné a nižšie náklady na energiu sa prejavujú na maloobchodných cenách, ako sa to v súčasnosti predpokladá, v roku 2024 by sa malo pokračovať v rušení vládnych podporných energetických opatrení a súvisiace úspory by mali prispieť k zníženiu deficitu verejných financií. Ak sa ceny energie opäť zvýšia a podporu nebude možné úplne zastaviť, ciele opatrenia by mali chrániť len zraniteľné domácnosti a podniky a malo by sa zabrániť takým rozsiahlym opatreniam, aké boli zavedené v roku 2022. Takýmto krokom by sa znížili fiškálne náklady, podnietili úspory energie a umožnilo by sa, aby sa hospodárstvo postupne a udržateľne v obmedzenom čase prispôbilo.

Komisia vyzýva Radu, aby tento prístup schválila.

6. Dôsledné vykonávanie postupu pri nadmernom deficite (EDP)

Na jar 2022 sa Komisia zaviazala posúdiť relevantnosť návrhu na začatie postupov pri nadmernom deficite na jar 2023, najmä s prihliadnutím na dodržiavanie fiškálnych odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré Rada adresovala členským štátom 12. júla 2022. Komisia priebežne monitoruje hospodársku a rozpočtovú situáciu členských štátov, pričom pripomína aj stanoviská Komisie k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny. V nich vyzvala na prijatie potrebných opatrení v rámci vnútroštátneho rozpočtového postupu, aby bol rozpočet členských štátov na rok 2023 v súlade s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny, ktoré Rada prijala 12. júla 2022. V jarnom cykle dohľadu Komisia posúdi súlad s kritériami deficitu a dlhu v súlade s článkom 126 ods. 3 ZFEÚ. Vzhľadom na pretrvávajúcu vysokú neistotu makroekonomického a rozpočtového výhľadu sa Komisia domnieva, že o tom, či sa na členské štáty bude vzťahovať postup pri nadmernom deficite, by sa nemalo rozhodnúť túto jar. Komisia zároveň navrhne Rade, aby postup pri nadmernom deficite založenom na deficite, začala na jar 2024, a to na základe výsledných údajov za rok 2023 v súlade so súčasnými právnymi ustanoveniami. Členské štáty by to mali zohľadniť pri plnení

svojich rozpočtov na rok 2023, pri príprave programov stability a konvergenčných programov na jar tohto roku a v návrhoch rozpočtových plánov na rok 2024 na jeseň tohto roku.

7. Ďalšie kroky

V tomto oznámení sa stanovujú predbežné fiškálne usmernenia na rok 2024, ktoré sa budú podľa potreby aktualizovať v rámci jarného balíka európskeho semestra v máji 2023. Aktualizované usmernenia budú naďalej odrážať globálnu hospodársku situáciu, osobitnú situáciu každého členského štátu, pokrok v diskusii o prebiehajúcom preskúmaní správy hospodárskych záležitostí a diskusiu o smerovaní v Rade. Vývoj hospodárskeho a rozpočtového výhľadu sa bude pozorne sledovať a náležite sa zohľadní. Členské štáty sa vyzývajú, aby vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch zohľadnili uvedené usmernenia.

Dodatok

A. Dodatočné tabuľky, ktoré sa majú zahrnúť do programov stability a konvergenčných programov členských štátov na rok 2023.

Okrem požadovaných prognózovaných rozpočtových údajov v časovom horizonte programu stability a konvergenčného programu by sa mali zahrnúť aj zodpovedajúce odhady na bežný rok spolu s výsledkami za obdobie 2020 – 2022 (v súlade s notifikačnými tabuľkami v súvislosti s oznamovaním postupu pri nadmernom deficite). Tabuľky by sa mali predkladať Komisii podľa možnosti cez osobitnú webovú aplikáciu.

Tabuľka vplyvu Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na projekcie programu – GRANTY

Príjmy z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (% HDP)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Granty Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zahrnuté v prognózach príjmov							
Vyplácanie grantov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zo strany EÚ v hotovosti							
Výdavky financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (% HDP)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Odmeny zamestnancov D.1							
Medzispotreba P.2							
Sociálne platby D.62 + D.632							
Úrokové výdavky D.41							
Platené subvencie D.3							
Bežné transfery D.7							
CELKOVÉ BEŽNÉ VÝDAVKY							
Tvorba hrubého fixného kapitálu P.51g							
Kapitálové transfery D.9							
CELKOVÉ KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY							
Ostatné náklady financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (% HDP) ¹							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Zníženie daňových príjmov							
Ostatné náklady s vplyvom na príjmy							
Finančné transakcie							

Tabuľka vplyvu Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na projekcie programu – ÚVERY

Peňažný tok z úverov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti predpokladaný v programe (% HDP)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Vyplácanie úverov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zo strany EÚ							
Spĺňanie úverov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v prospech EÚ							
Výdavky financované z úverov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (% HDP)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Odmeny zamestnancov D.1							
Medzispotreba P.2							
Sociálne platby D.62 + D.632							
Úrokové výdavky D.41							
Platené subvencie D.3							
Bežné transfery D.7							
CELKOVÉ BEŽNÉ VÝDAVKY							
Tvorba hrubého fixného kapitálu P.51g							
Kapitálové transfery D.9							
CELKOVÉ KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY							
Ostatné náklady financované z úverov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (% HDP) ¹							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Zníženie daňových príjmov							
Ostatné náklady s vplyvom na príjmy							
Finančné transakcie							

Poznámky: Údaje o premenných vyznačených tučným písmom sú povinné; údaje o iných premenných sú nepovinné.

B. Dodatočné informácie, ktoré sa majú zahrnúť do programov stability a konvergenčných programov členských štátov na rok 2023.

Členské štáty sa vyzývajú, aby poskytli informácie o: i) ročných rozpočtových nákladoch súvisiacich s osobami, ktoré utekajú z Ukrajiny, uvedené v hlavnej kategórii alebo kategóriách ESA, ktorá je alebo sú dotknuté a ii) počet ubytovaných osôb za rok. Tieto rozpočtové náklady by sa mali obmedziť na náklady, ktoré priamo súvisia s mimoriadnym prílevom osôb utekajúcich z Ukrajiny a sú jeho bezprostredným dôsledkom. Poskytnutie takýchto informácií by Komisii umožnilo zohľadniť tieto rozpočtové náklady v posúdení programov stability a konvergenčných programov na rok 2023, ako aj pokrok dosiahnutý pri vykonávaní odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2022.